

Nr 459.

Av fru **Gärde Widemar** och herr **Englund**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av prisregleringslagen den 30 juni 1947 (nr 303)*.

Prisregleringslagen den 30 juni 1947 tillhör den s. k. fullmaktslagstiftningen. Den innehåller i 3—9 §§ regler om prisreglering, i 10 § stadgande om uppgiftsskyldighet, i 11 § särskilda bestämmelser samt i 12—15 §§ ansvarsbestämmelser m. m. Dess karaktär av fullmaktslag framgår därav att Kungl. Maj:t för att lagens regler skall bliva tillämpliga måste förordna därom. För sådant förordnande erfordras riksdagens samtycke.

Lagen hade vid sin tillkomst begränsad giltighetstid, ett år. Den har dock avlösts av nya lagar av i huvudsak samma innehåll, vardera gällande ett år. Den första lagen upphörde sålunda att gälla den 30 juni 1948. Det förordnande, som meddelades enligt 1 § av 1947 års lag och som enligt 19 § längst gällde så länge lagen ägde giltighet, upphörde sålunda den 30 juni 1948.

De sedan följande lagarna borde sålunda ha åtföljts av nya förordnanden, men så har emellertid icke skett. Det ursprungliga förordnandet har betraktats som förlängt i och med att en ny lag med likartad innebörd avlöst den gamla.

Riksdagen har sålunda icke vid något av de tillfällen då giltigheten av lagen förlängts tagit någon självständig ställning till frågan, huruvida fortsatt förordnande varit önskvärt.

Även om formell täckning måhända kan vinnas för denna underlåtenhet, måste denna i sak betraktas som otillfredsställande. Uppenbarligen föreligger vid en förnyelse till omprövning två helt olika spörsmål. Det ena gäller, huruvida behov föreligger av en prisregleringslagstiftning av fullmaktslags typ som en beredskapsåtgärd, det andra huruvida förhållandena vid viss tidpunkt är sådana, att fullmakten bör utnyttjas och i så fall hur.

En jämförelse ligger nära till hands med det förslag till allmän förfogandelag, som förelagts årets riksdag. Här är också fråga om en fullmaktslag, som kan sättas i kraft blott genom särskilt förordnande. Man har emellertid här noga hållit isär frågan om lagens giltighet från frågan om utnyttjande av förordnandet. Lagen göres enligt förslaget permanent, medan förordnandet blott får meddelas under vissa villkor. Intressant är t. ex. stadgandet i 1 § tredje stycket, vari föreskrives att förordnande

under mindre allvarliga yttre förhållanden för riket skall äga tillämpning allenast under viss tid, högst ett år.

Mot bakgrunden av denna jämförelse synes det anmärkningsvärt, att förordnandet om prisregleringslagens tillämplighet nu varit i kraft under mer än sex och ett halvt år utan att omprövas. Riksdagen synes nu böra beredas tillfälle att ånyo taga ställning till frågan om förordnandet. Vid en sådan prövning visar det sig måhända, att förordnandets omfattning kan begränsas till att avse endast vissa bestämmelser i den nuvarande lagen.

I proposition nr 120 anför departementschefen som skäl för en förlängning av prisregleringslagen "att en beredskap på detta område tills vidare måste bibehållas, så att statsmakterna icke förtages möjligheten till snabbt och effektivt ingripande, därest omständigheterna skulle nödvändiggöra detta". Från dessa utgångspunkter borde enligt vår mening departementschefen ha begränsat sig till att föreslå förlängning av lagen med möjlighet att sätta den i kraft på sätt i 1 § stadgas.

Under återopande av det anförda hemställes,

att riksdagen för den händelse att prisregleringslagen förlänges måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att den förväntar, att regeringen nu ingår i prövning av frågan huruvida fortsatt utnyttjande av fullmakten att tillämpa lagen kan anses påkallat och, vid jakande svar, enligt reglerna i lagen underställer riksdagen detta spörsmål.

Stockholm den 20 mars 1954.

Ingrid Gärde Widemar.

Erik Englund.
